

İş Sağlığı Ve Güvenliği Yasası
(35/2008 sayılı Yasa)
44'üncü Madde Altında Yapılan Tüzük

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 44'üncü maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki Tüzüğü yapar.

Kısa İsim 1. Bu Tüzük "İşyerlerinde Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü" olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Tefsir 2. Bu Tüzükte metin başka türlü gerektirmedikçe;
35/2008 "Bakanlık", Çalışma işleri ile görevli Bakanlık anlatır.
"Çalışan", kendi özel yasalarındaki statülerine bakılmaksızın İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası kapsamındaki kamu ve özel işyerlerinde, herhangi bir iş ilişkisine bağlı olarak ücret, maaş, gündelik vb. karşılığı çalışan (istihdam edilmiş) gerçek kişileri anlatır.

"Daire", Çalışma Dairesini anlatır.

"İş Sağlığı ve Güvenliği", Çalışanları mesleki risklerden korumak veya bu riskleri en aza indirmek amacıyla işyerinde veya işte yürütülen faaliyetlerin tüm aşamalarında planlanan ve uygulanan, çalışanların çalışma kapasiteleri, yaşamları ve sağlıklarını korumak amacıyla alınmış tüm koruyucu önlemleri anlatır.

"İşveren", İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nda Ana İşveren veya Alt İşveren olarak tefsiri yapılan, çalışanlarla istihdam ilişkisi olan ve kuruluşun veya işyerinin sorumluluğunu taşıyan gerçek veya tüzel kişileri anlatır.

"İşyeri", işin yapıldığı yeri anlatır ve işin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle, dinlenme, çocuk emzirme, yeme, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi çalışanların girip çıkabilecekleri sair eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

"Tehlike", çalışanların sağlık ve yaşamı için olası tehlikeyi anlatır.

Amaç 3. Bu Tüzüğün amacı, işyeri olarak kullanılan binalarda bulunması gereken asgari sağlık ve güvenlik şartlarını belirlemektir.

Kapsam 4. (1) Bu Tüzük, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası kapsamına giren tüm işyerlerini kapsar.
35/2008

(2) Bu Tüzük aşağıdakilere uygulanmaz:

(A) İşyeri dışında kullanılan taşıma araçlarında veya araçların içindeki işyerlerinde;

(B) Geçici veya seyyar (mobile) inşaat alanlarında;

(C) Maden, petrol ve gaz çıkarma işlerinde;

(Ç) Balıkçı teknelerinde;

(D) Tarım veya orman işyerlerine ait olup işyeri binalarından uzaktaki tarla, orman ve arazi düzenleme alanlarında.

İKİNCİ KISIM

İşverenlerin Yükümlülükleri

- Yeni Açılacak İşyerleri I. Cetvel**
5. İşverenler, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten sonra açacakları işyerlerinde bu Tüzüğe ekli I. Cetvelde belirtilen asgari sağlık ve güvenlik koşullarını yerine getirmek zorundadırlar.
- Mevcut İşyerleri II. Cetvel**
6. İşverenler, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan işyerlerinde bu Tüzüğe ekli II. Cetvelde belirtilen asgari sağlık ve güvenlik koşullarını, Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuzaltı ay içinde yerine getirmek zorundadırlar.
- Mevcut İşyerlerinde Değişiklik Yapılması**
7. İşverenler, mevcut işyerlerinde, bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten sonra genişleme ve/veya iş değiştirme veya başka bir değişiklik yapıldığında, I. Cetvelde belirtilen asgari sağlık ve güvenlik şartlarını temin etmek için gerekli önlemleri almak zorundadırlar.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Diğer Kurallar

- Genel Şartlar**
8. İşverenler, çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak için aşağıdaki hususları yerine getirmek zorundadırlar:
- (1) Acil çıkış yolları ve kapıları her zaman kullanılabilir durumda tutulacaktır.
 - (2) İşyeri ile işyerindeki ekipmanın, araç-gereçlerinin ve özellikle bunlardan I. Cetvel ve II. Cetvel'de belirtilenlerin düzenli olarak teknik bakımları yapılacak, çalışanların sağlık ve güvenlikleri için tehlikeli olabilecek aksaklıklar en kısa zamanda giderilecektir.
 - (3) İşyeri ile işyerindeki ekipman, araç-gereçler, özellikle havalandırma sistemleri uygun hijyen şartları sağlanacak şekilde düzenli olarak temizlenecektir.
 - (4) İşyerindeki tehlikeleri önleyecek veya yok edecek güvenlik ekipmanı ile araç-gereçlerin ve özellikle bunlardan I. Ve II. Cetvelde belirtilenlerin düzenli bakım ve kontrolü yapılacaktır.
- Çalışanların Bilgilendirilmesi 35/2008**
9. İşverenler, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 14'üncü maddesinde belirtilen hususlar saklı kalmak kaydı ile çalışanları ve/veya temsilcilerini, işyerinde alınan sağlık ve güvenlikle ilgili tüm önlemler hakkında bilgilendirmelidirler.
- Çalışanların Görüşlerinin Alınması ve Katılımlarının Sağlanması 35/2008**
10. İşverenler, bu Tüzük ve ekindeki cetvellerde belirtilen konularda, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 15'inci maddesine uygun olarak, çalışanların veya temsilcilerinin görüşlerini almak ve katılımlarını sağlamak zorundadırlar.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Son Kurallar

***Yürütme
Yetkisi***

11. Bu Tüzük çalışma işleriyle görevli Bakanlık tarafından yürütülür.

***Yürürlüğe
Giriş***

12. Bu Tüzük, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

**I. Cetvel
(5'inci Madde)**

**TÜZÜĞÜN YÜRÜRLÜĞE GİRDİĞİ TARİHTEN SONRA AÇILACAK İŞYERLERİNDE ARANACAK
ASGARİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KOŞULLARI**

1. Bu Cetvelde belirtilen hususlar, işyerinin ve yapılan işin niteliğinin ve tehlikesinin gerektirdiği her durumda uygulanır.

2. Binaların Yapısı Ve Dayanıklılığı

İşyeri binaları yapılan işin özelliğine uygun ve yeterli sağlamlıkta inşa edilmiş olacaktır.

3. Elektrik Tesisatı

Elektrik tesisatı, yangın veya patlama tehlikesi yaratmayacak şekilde projelendirilip tesis edilecek ve çalışanlar, doğrudan veya dolaylı temas sonucu kaza riskine karşı korunacaktır.

Elektrik tesisatının tasarımı, kurulumu, malzemelerin ve koruyucu cihazların seçimi kullanılacak voltaj ve ortam şartlarına uygun olacaktır. Tesisatın kısımları yürürlükteki mevzuatta belirtilen ehil kişiler tarafından erişilebilen bir yerde olacaktır. Ana şalter kolaylıkla fark edilebilecek bir yerde olacaktır. Parlayıcı ve patlayıcı ortamlarda geçici elektrik tesisatı kullanılamaz. Parlayıcı ve patlayıcı maddelerin depolandığı odalarda elektrik şalterleri oda dışında olacaktır. Geçici işyerlerinde ve inşaatlarda kullanılan aydınlatma sistemleri yeterli dayanıklılıkta olacaktır.

Elektrik tesisatı topraklanmış olacak ve üçlü fişler kullanılacaktır.

4. Acil Çıkış Yolları Ve Kapıları

4.1. Acil çıkış yolları ve kapıları doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılacak ve çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmayacaktır.

4.2. Herhangi bir tehlike durumunda, tüm çalışanların işyerini derhal ve güvenli bir şekilde terk etmeleri mümkün olacaktır.

4.3. Acil çıkış yolları ve kapılarının sayısı, boyutları ve yerleri yapılan işin niteliğine, işyerinin büyüklüğüne ve çalışanların sayısına uygun olacaktır.

4.4. Acil çıkış kapıları dışarıya doğru açılacak şekilde yapılacaktır.

Acil çıkış kapısı olarak raylı veya döner kapılar kullanılmayacaktır.

Acil çıkış kapıları; acil durumlarda herhangi bir kişi tarafından hemen ve kolayca açılacak şekilde (kilitlenmemiş, bağlanmamış) olacaktır.

4.5. Acil çıkış yolları ve kapıları Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü'ne uygun şekilde işaretlenmiş olacaktır. İşaretler uygun yerlere konulacak ve kalıcı olacaktır.

4.6. Acil çıkış kapıları kilitli olmayacaktır.

Acil çıkış yolları ve çıkışları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmayacaktır. Çıkış yolu genişliği kapıdan sonra en az yüz on santimetre olacaktır.

4.7. Aydınlatılması gereken acil çıkış yolları ve kapılarında elektrik kesilmesi halinde yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulunacaktır.

5. Yangınla Mücadele

5.1. İşyerinin büyüklüğüne, yapılan işin özelliğine, kullanılan maddelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerine ve çalışanların sayısına göre işyerinde etkili ve yeterli yangın söndürme ekipmanı ile gerektiğinde yangın dedektörleri ve alarm sistemleri bulunacaktır.

5.2. Yangın söndürme ekipmanı kolay kullanılabilir olacak, görünür ve kolay erişilir yerlere konulacak, önlerinde engel bulunmayacaktır. Bu ekipmanlar yılda en az bir defa kontrol ettirilecek ve kontrol tarihleri cihazlar üzerine yazılmış olacaktır.

Yangın söndürme ekipmanı ve bulunduğu yerler Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü'ne uygun şekilde işaretlenecek, işaretler uygun yerlere konulacak ve kalıcı olacaktır.

5.3. İşyerinde günlük olarak kullanılan miktar haricindeki yüksek derecede yanıcı madde stokları, ateşe dayanıklı bir ambarda veya bina dışındaki emniyetli bir yerde muhafaza edilecektir. Ancak böyle bir ambar, içinde yangın çıkması halinde işyeri veya herhangi bir kısmından kaçma ve kurtulma yollarını engellemeyecek bir yerde olacaktır.

5.4. Patlayıcı veya yüksek derecede yanıcı maddelerin depolandığı veya kullanıldığı işyerleri ile yirmiden fazla kişi istihdam edilen işyerlerinde yangın çıkması halinde kullanılmak üzere binanın her tarafından işitilebilen en az bir adet alarm tertibatı bulundurulacaktır.

5.5. Kişilerin çalıştırıldığı herhangi bir odada bulunan eşyalar yangın kurtuluş yollarını engellemeyecek şekilde yerleştirilecektir. İşyerinin herhangi bir kısmında kişilerin yangına karşı korunmuş bir merdiven boşluğuna veya ateşin yayılmasını önleyici bir bölmeye ulaşabilmeleri için gerekli mesafe, patlayıcı veya yüksek derecede yanıcı maddelerin depolandığı veya kullanıldığı işyerlerinde en fazla 15 metre diğer işyerlerinde ise en fazla 30 metre olacaktır.

6. Kapalı İşyerlerinin Havalandırılması

6.1. Kapalı işyerlerinde çalışma şekline ve çalışanların yaptıkları işe göre, ihtiyaç duyacakları yeterli temiz hava bulunması sağlanacaktır.

Cebri havalandırma sistemi kullanıldığında sistemin her zaman çalışır durumda olması sağlanacaktır. Havalandırma sisteminin çalışmaması, çalışanların sağlığı yönünden tehlikeli ise arızayı bildiren uyarı sistemi bulunacaktır.

6.2. Suni havalandırma sistemlerinde hava akımı, çalışanları rahatsız etmeyecek şekilde olacaktır. Çalışma ortamı havasını kirleterek çalışanların sağlığına zarar verebilecek artık ve pislikler derhal dışarı atılacaktır.

7. Ortam Sıcaklığı

7.1. Çalışılan ortamın sıcaklığı çalışma şekline ve çalışanların harcadıkları güce uygun olacaktır.

7.2. Dinlenme yerleri, soyunma yerleri, duş ve tuvaletler, bekleme yerleri, yemekhaneler, kantinler ve ilk yardım odaları kullanım amacına göre yeterli sıcaklıkta olacaktır.

7.3. İşyerinin ve yapılan işin özelliğine göre pencereler ve çatı aydınlatmaları, güneş ışığının aşırı etkilerini önleyecek şekilde olacaktır.

7.4. İşyerlerindeki sıcaklık 15 santigrat dereceden az ve 35 santigrat dereceden fazla olmayacak şekilde işveren tarafından gerekli tedbirler alınacaktır.

8. Aydınlatma

8.1. İşyerlerinin gün ışığıyla yeter derecede aydınlatılmış olması esastır. İşin konusu veya işyerinin inşa tarzı nedeniyle gün ışığından yeterince yararlanılamayan hallerde yahut gece çalışmalarında, suni ışıkla uygun ve yeterli aydınlatma sağlanacaktır.

8.2. Çalışma mahalleri ve geçiş yollarındaki aydınlatma sistemleri, çalışanlar için kaza riski oluşturmayacak türde olacak ve uygun şekilde yerleştirilecektir.

8.3. Aydınlatma sistemindeki herhangi bir arızanın çalışanlar için risk oluşturabileceği yerlerde acil ve yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulunacaktır.

8.4. Çeşitli tipteki işyerleri için bulunması gerekli en az ışık şiddeti, yerden veya döşemeden bir metre yükseklikte bulunan yatay düzeyden ölçüldüğünde aşağıdaki gibi olacaktır.

<u>İşyeri Türü</u>	<u>En az ışık şiddeti (lux)</u>
Dışta; yol, avlu veya olağan üstü ihtiyaçlar için yedek ışıklandırması olan yerler dahil	20
Büyük ve açık yerler; ambar, koridor ve merdivenler dahil	50
Küçük ve açık yerler; paketleme yerleri, kazan odaları ve temizleme odaları dahil	100
Ara yerler; ekmek fırınları, makine odaları ve dükkanlar dahil	200
Özel; atölye, kontrol odaları ve yazıhaneler/bürolar dahil	500
Özel nitelikli yerler; saat imal ve tamir yerleri ile çok ince nitelikli dikiş yapılan terzi dükkanları dahil	1000

9. İşyeri Tabanı, Duvarları, Tavanı Ve Çatısı

9.1. İşyerlerinde, taban döşeme ve kaplamaları sağlam, kuru ve mümkün olduğu kadar düz ve kaymaz bir şekilde olacak, tehlikeli eğimler, çukurlar ve engeller bulunmayacaktır. Tabana su veya sulu şeyler döküldüğünde çamur veya su birikintilerinin oluşmaması için etkili tedbirler alınacak ve idame ettirilecektir. Tüm atık sular boru veya yeraltı kanalları ile kanalizasyona veya septik kuyuya bağlanacak ve bu gibi bağlantı yerleri, rogarlar ve septik kuyular uygun bir kapak ile örtülecektir. İşyerinde yapılan işin niteliği ve çalışanların yaptıkları iş dikkate alınarak işyeri uygun şekilde bölümlere ayrılacaktır.

9.2. İşyerlerinde, taban döşeme ve kaplamaları, duvarlar ve tavan, uygun hijyen şartlarını sağlayacak şekilde temizlemeye elverişli malzemeden yapılmış olacaktır.

9.3. İşyeri binaları, avlular, geçitler, yollar veya benzeri yerlerde bulunan saydam veya yarı saydam duvarlar ile özellikle camlı bölmeler; güvenli malzemeden yapılmış olacak, açık bir şekilde işaretlenecek veya çarpma ve kırılmaya karşı uygun şekilde korunacaktır.

9.4. Yeterli sağlamlıkta olmayan çatılara çıkılmasına ve buralarda çalışılmasına, güvenli çalışmayı sağlayacak ekipman olmadan izin verilmeyecektir.

10. Pencereler

10.1. İşyerlerinde pencereler ve tavan pencereleri, güvenli bir şekilde açılır, kapanır ve ayarlanabilir olacaktır. Pencereler açık olduklarında çalışanlar için herhangi bir tehlike yaratmayacak şekilde yerleştirilecektir.

10.2. Pencereler, temizliği güvenli bir şekilde yapılabilir özellikte olacaktır. Ayrıca temizlik ekipmanlarının kullanılmasına uygun olacak ve temizliğini yapanlar ile temizlik sırasında bina içinde ve dışında bulunanlara tehlike yaratmayacaktır.

11. Kapılar Ve Girişler

11.1. Kapılar ve girişlerin yeri, sayısı ve boyutları ile yapıldıkları malzemeler, kullanıldıkları odalara, alanlara, kullanım amaçlarına ve çalışanların rahatça girip çıkmalarına uygun olacaktır.

11.2. Saydam kapıların üzeri kolayca görünür şekilde işaretlenmiş olacaktır.

11.3. Her iki yöne açılabilen kapılar saydam malzemeden yapılacak veya karşı tarafın görülmesini sağlayan saydam kısımları bulunacaktır.

11.4. Saydam veya yarı saydam kapıların yüzeyleri çalışanlar için tehlike yaratmayacak ve güvenli malzemeden yapılmış olacak veya kırılmalara karşı korunmuş olacaktır.

11.5. Raylı kapılarda raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyecek güvenlik sistemi bulunacaktır.

11.6. Yukarı doğru açılan kapılarda aşağı düşmeyi önleyecek güvenlik sistemi bulunacaktır.

11.7. Kaçış yollarında bulunan kapılar uygun şekilde işaretlenecektir. İşyerinde çalışanlar olduğu sürece bu kapılar yardım almaksızın her zaman ve her durumda içeriden açılabilir özellikte olacaktır.

11.8. Araçların geçtiği geçitler ve kapılar yayaların geçişi için güvenli değilse bu mahallerde yayalar için ayrı geçiş kapıları bulunacaktır. Bu kapılar açıkça işaretlenecek ve önlerinde hiçbir engel bulunmayacaktır.

11.9. Mekanik kapılar çalışanlar için kaza riski taşımayacak şekilde çalışacaktır. Bu kapılarda kolay fark edilebilir ve ulaşılabilir, acil durdurma cihazları bulunacak ve herhangi bir güç kesilmesinde otomatik olarak açılır olmaması durumunda kapılar el ile de açılacaktır.

12. Ulaşım Yolları – Tehlikeli Alanlar

12.1. Merdivenler, yükleme yerleri ve rampalar dahil bütün yollar, yaya ve araçların güvenli hareketlerini sağlayacak ve yakınlarında çalışanlara tehlike yaratmayacak şekil ve boyutlarda olacaktır.

12.2. Yayaların kullandığı ve/veya araçlarla malzeme taşımada kullanılan yollar, kullanıcı sayısına ve işyerinde yapılan işin özelliğine uygun boyutlarda olacaktır. Malzeme taşınan yollarda yayalar için yeterli güvenlik mesafesi bırakılacaktır.

12.3. Araç trafiğine açık yollar ile kapılar, yaya geçiş yolları, koridorlar ve merdivenler arasında yeterli mesafe bulunacaktır.

12.4. Çalışma mahallerinde yapılan iş ile makine ve malzeme göz önüne alınarak, çalışanların korunması amacıyla araçların geçiş yolları açıkça işaretlenecektir.

12.5. Çalışma yerleri, yapılan işin özelliği nedeniyle çalışanlar için bir risk taşıyorsa veya düşen cisimler varsa bu yerler derhal uygun araç ve gereçlerle koruma altına alınacak ve buralara görevli olmayan kişilerin girmesi engellenecektir. Tehlikeli alanlara girme yetkisi olan kişilerin korunması için uygun önlemler alınacak, bu alanlar açıkça belirlenecektir.

12.6. Herhangi bir kişi iki metre veya daha yüksek mesafeden düşme ihtimali olan bir yerde çalışıyorsa, makul olduğu ölçüde çalıştığı yerin etrafı korkuluklarla çevrilecek veya başka etkili önlemlerle emniyeti sağlanacaktır.

12.7. Kenarı bitişindeki yer veya döşeme seviyesinden bir metreden daha az yükseklikte olan her kap, sarnıç, kuyu, havuz veya depo içerisinde eğer kaynar, aşındırıcı veya zehirli bir sıvı varsa üzeri emniyetli bir şekilde kapatılmış olacak veya etrafı en az bir metre yükseklikte parmaklıkla çevrilmiş olacaktır.

13. Yürüyen Merdivenler Ve Bantlar İçin Özel Önlemler

Yürüyen merdiven ve bantların güvenli bir şekilde çalışması sağlanacak ve gerekli güvenlik donanımları bulunacaktır. Bunlarda kolay fark edilir ve kolay ulaşılır acil durdurma tertibatı bulunacaktır.

14. Yükleme Yerleri Ve Rampalar

14.1. Yükleme yeri ve rampalar, taşınacak yükün boyutlarına uygun olacaktır.

14.2. Yükleme yerlerinde en az bir çıkış yeri bulunacaktır. Belirli bir genişliğin üzerinde olan yükleme yerlerinde teknik olarak mümkünse her iki uçta da çıkış yeri bulunacaktır.

14.3. Yükleme rampaları çalışanların düşmesini önleyecek şekilde güvenli olacaktır.

15. Çalışma Yeri Boyutları Ve Hava Hacmi - Çalışma Yerinde Hareket Serbestliği

15.1. Çalışma yerinin taban alanı, yüksekliği ve hava hacmi, çalışanların rahat çalışmaları, sağlık ve güvenliklerini riske atmadan işlerini yürütebilmeleri için yeterli olacaktır. Kişi başına en az on bir metre küp hava hacmi olacaktır. Bu hacmin hesaplanmasında tavan yüksekliğinin 4 metre 25 santimetreden fazlası dikkate alınmaz. İşçilerin devamlı çalıştığı yerlerde tavan yüksekliği en az 2 metre 25 santimetre olacaktır.

15.2. Çalışanların işini yaptığı yerde rahat hareket edebilmesi için yeterli serbest alan bulunacaktır. İşin özelliği nedeniyle bu mümkün değilse çalışma yerinin yanında serbest hareket edeceği alan olacaktır.

16. Dinlenme Ve Yemek Yeme Yerleri İle İçme Suyu Temini

16.1. Yapılan işin özelliği nedeniyle çalışanların sağlığı ve güvenliği açısından gerekli olan hallerde (ör: arsenik, kurşun, asbest, silikat tozu, vb ile çalışılan işyerleri) veya 10 ve daha fazla çalışanın istihdam edildiği işyerlerinde, uygun bir dinlenme ve/veya yemek yeme yeri sağlanacaktır. Bu yerlerde buzdolabı ve gazocağı gibi yemek yeme kolaylıkları da bulunacaktır. İş aralarında uygun dinlenme imkanı bulunan büro ve benzeri işlerde ayrıca dinlenme yeri aranmaz.

16.2. Dinlenme yerleri yeteri kadar geniş olacak ve buralarda çalışanlar için yeterli sayıda arkalı otururma yerleri ve masalar bulundurulacaktır.

16.3. Dinlenme yerlerinde sigara içmeyenleri sigara dumanından korumak üzere gerekli düzenleme yapılacaktır.

16.4. Çalışma süresi, işin gereği olarak sık ve düzenli aralıklarla kesiliyorsa ve ayrı bir dinlenme yeri yoksa, çalışanların sağlığı ve güvenliği açısından gerekli olan hallerde, bu aralarda çalışanların dinlenebileceği uygun yerler sağlanacaktır. Bu yerlerde sigara içmeyenleri sigara dumanından korumak üzere gerekli düzenleme yapılacaktır.

16.5. İşyerlerinde çalışanlara sağlık koşullarına uygun içme suyu işveren tarafından temin edilecektir.

17. Hamile Ve Emzikli Kadınlar

Hamile ve emzikli kadınların uzanarak dinlenebilecekleri uygun koşullar sağlanacaktır.

18. Soyunma Yerleri, Duş, Tuvalet Ve Lavabolar

18.1. Soyunma yeri ve elbise dolabı

18.1.1. İş elbisesi giyme zorunluluğu olan çalışanlar için uygun soyunma yerleri sağlanacak, çalışanların soyunma yerleri dışındaki yerlerde üstlerini değiştirmelerine izin verilmeyecektir. Soyunma yerleri kolayca ulaşılabilir ve yeterli kapasitede olacak ve buralarda yeterli sayıda oturma yeri bulunacaktır.

18.1.2. Soyunma odaları yeterli büyüklükte olacak ve her çalışan için çalışma saatleri içinde elbiselerini koyabilecekleri kilitli dolaplar bulunacaktır. Nemli, tozlu, kirli ve benzeri işlerde veya tehlikeli maddelerle çalışılan yerlerde, iş elbiseleri ile harici elbiselerin ayrı yerlerde saklanabilmesi için, elbise dolapları yan yana iki bölmeli olacak veya iki ayrı elbise dolabı verilecektir.

18.1.3. Kadın ve erkek çalışan için ayrı ayrı soyunma yerleri sağlanacaktır.

18.1.4. Soyunma yeri gerekmeyen işyerlerinde çalışanların elbiselerini koyabilecekleri uygun bir yer sağlanacaktır.

18.2. Duşlar ve lavabolar

18.2.1. Yapılan işin veya sağlıkla ilgili nedenlerin gerektirmesi halinde çalışanlar için uygun duş tesisleri yapılacaktır. Duşlar kadın ve erkek çalışanlar için ayrı ayrı olacaktır.

18.2.2. Duşlar çalışanların rahatça yıkanabilecekleri genişlikte ve uygun hijyenik koşullarda olacaktır. Duşlarda sıcak ve soğuk akar su bulunacaktır.

18.2.3. Duş tesisi gerektirmeyen işlerde, çalışma yerlerinin ve soyunma odalarının yakınında, gerekiyorsa akar sıcak suyu da bulunan lavabolar bulunacaktır. Lavabolar erkek ve kadın çalışanlar için ayrı ayrı olacaktır.

18.2.4. Duş veya lavaboların soyunma yerlerinden ayrı yerlerde bulunması durumunda, duş ve lavabolar ile soyunma yerleri arasında kolay bağlantı sağlanacaktır.

18.2.5. Yedi kişiye kadar işçi çalıştırılan işyerlerinde en az bir lavabo, on dört kişiye kadar işçi çalıştırılan işyerlerinde en az iki lavabo ve on dördün üzerinde çalıştırılan her on kişi için en az bir ilave lavabo temin edilecektir. Lavabo miktarı hesaplaması kadın ve erkekler için ayrı ayrı yapılacaktır. Buralarda işveren tarafından yeteri kadar temizlik malzemesi ve havlu temin edilecektir.

18.3 Tuvalet ve Lavabolar

18.3.1. Çalışma yerlerine, dinlenme odalarına, soyunma yerlerine, duş ve yıkanma yerlerine yakın yerlerde yeterli sayıda tuvalet ve lavabo bulunacaktır. Tuvalet ve lavabolar erkek ve kadın çalışanlar için ayrı ayrı olacaktır.

18.3.2. Tuvaletler her 25 erkek çalışana ve her 15 kadın çalışana birer adet ve her 15 erkek çalışana bir pisuvar olacak şekilde yapılacaktır. Buralarda İşveren tarafından yeteri kadar temizlik malzemesi, tuvalet kağıdı ve havlu temin edilecektir. Tuvaletler çalışılan yerden bir kattan daha yüksek veya daha alçak bir yerde olmamalı ve direkt olarak işyerine açılmamalıdır. Tuvaletlerin koridora açılması veya uygun şekilde perdelenmesi sağlanacaktır.

18.3.3. Birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu pasaj, iş hanı ve benzeri yerlerde ortak kullanıma açık, yeterli sayıda ve uygun durumda tuvalet bulunduğu müfettişçe tespiti halinde bu madde gerekleri yerine getirilmiş sayılacaktır. Yeterli sayıya esas teşkil edecek ölçü 18.3.2.'deki kıstaslardır.

18.3.4. 35/2008 sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Yasası ile kaldırılan A.E.283 sayı ve 01.07.1992. tarihli Fabrika ve İşyerlerinde İşçi Sağlığı ve İş güvenliği Tüzüğü'nün yürürlüğe girmesinden önce inşa edilmiş olan ve beş kişiye kadar işçi çalıştıran işyerleri, derhal yararlanma olanağı olan başka tuvalet bulunduğu müfettişçe kanaat getirilmesi halinde bu madde kurallarından muaf tutulabilir.

19. İlk Yardım Odaları

19.1. İşyerinin büyüklüğü, yapılan işin niteliği ve kaza riskine göre işyerinde bir ya da daha fazla ilk yardım yeri bulunacaktır.

19.2. İlk yardım yerleri yeterli ilk yardım malzeme ve ekipmanı ile teçhiz edilecek ve kolay erişilebilir yerlerde bulundurulacaktır. Buralar Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü'ne uygun şekilde işaretlenecektir.

19.3. Ayrıca, çalışma koşullarının gerektirdiği her yerde ilkyardım ekipmanı bulundurulacaktır. Bu ekipman uygun şekilde işaretlenecek ve kolay erişilebilir yerlerde bulundurulacaktır.

19.4. Elliden fazla çalışanı bulunan işyerinde en az bir kişi ilk yardım konusunda eğitilmiş olacaktır.

20. Özürlü (Engelli) Çalışanlar

Özürlü (engelli) çalışanların çalıştığı işyerlerinde bu çalışanların durumları dikkate alınarak gerekli düzenleme yapılacaktır. Bu düzenleme özellikle özürlü (engelli) çalışanların doğrudan çalıştığı yerlerde ve kullandıkları kapılar, geçiş yerleri, merdivenler, duşlar, lavabolar ve tuvaletlerde yapılacaktır.

21. Açık Alanlardaki Çalışmalarda Özel Önlemler

21.1. İşyerindeki açık çalışma yerleri, yollar ve çalışanların kullandığı diğer açık alanlar, yaya ve araç trafiğinin güvenli bir şekilde yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenecektir.

İşyeri sahasındaki ana yollar, tamir - bakım, gözetim ve denetim için kullanılan diğer yollar ile yükleme-boşaltma yerlerinde bu cetvelin 12, 13 ve 14'üncü maddelerinde belirtilen hususlar uygulanır. 12'nci maddede belirtilen hususlar aynı zamanda açık alanlardaki çalışma yerlerinde de uygulanacaktır.

21.2. Açık çalışma alanları gün ışığının yeterli olmadığı hallerde uygun şekilde aydınlatılacaktır.

21.3. Açık alanda yapılan çalışmalarda aşağıdaki düzenlemeler yapılacaktır.

- a) Çalışanlar, olumsuz hava koşullarından ve gerekli hallerde cisim düşmelerine karşı korunacaktır.
- b) Çalışanlar, zararlı düzeyde gürültüden ve gaz, buhar, toz gibi zararlı dış etkilerden korunacaktır.
- c) Çalışanlar, herhangi bir tehlike durumunda işyerini hemen terk edebilecek veya kısa sürede yardım alabileceklerdir.
- ç) Çalışanların kaymaları veya düşmeleri önlenecektir.

II. Cetvel (6'ncı Madde)

TÜZÜĞÜN YÜRÜRLÜĞE GİRDİĞİ TARİHTEN ÖNCE KURULMUŞ OLAN İŞYERLERİNDE ARANACAK ASGARİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KOŞULLARI

1. Bu cetvelde belirtilen hususlar, işyerinin ve yapılan işin niteliğinin ve tehlikesinin gerektirdiği her durumda uygulanır.

2. Binaların yapısı ve dayanıklılığı

İşyeri binaları yapılan işin özelliğine uygun ve yeterli sağlamlıkta olacaktır.

3. Elektrik Tesisatı

Elektrik tesisatı, yangın veya patlama tehlikesi yaratmayacak şekilde projelendirilip tesis edilecek ve çalışanlar, doğrudan veya dolaylı temas sonucu kaza riskine karşı korunacaktır.

Elektrik tesisatının tasarımı, kurulumu, malzemelerin ve koruyucu cihazların seçimi kullanılacak voltaj ve ortam şartlarına uygun olacaktır. Tesisatın kısımları yürürlükteki mevzuatta belirtilen ehil kişiler tarafından erişilebilen bir yerde olacaktır. Parlayıcı ve patlayıcı ortamlarda geçici elektrik tesisatı kullanılamaz. Parlayıcı ve patlayıcı maddelerin depolandığı odalarda elektrik şalterleri oda dışında olacaktır. Geçici işyerlerinde ve inşaatlarda kullanılan aydınlatma sistemleri yeterli dayanıklılıkta olacaktır.

Elektrik tesisatı topraklanmış olacak ve üçlü fişler kullanılacaktır.

4. Acil Çıkış Yolları Ve Kapıları

4.1. Acil çıkış yolları ve kapıları doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılacak ve çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmayacaktır.

4.2. Herhangi bir tehlike durumunda, tüm çalışanların işyerini derhal ve güvenli bir şekilde terk etmeleri mümkün olacaktır.

4.3. İşyerinde yeterli sayıda kaçış yolu ve acil çıkış kapısı bulunacaktır.

4.4. Acil çıkış kapıları dışarıya doğru açılacak şekilde yapılacaktır.

Acil çıkış kapısı olarak raylı veya döner kapılar kullanılmayacaktır.

Acil çıkış kapıları; acil durumlarda herhangi bir kişi tarafından hemen ve kolayca açılacak şekilde (kilitlenmemiş, bağlanmamış) olacaktır.

4.5. Acil çıkış yolları ve kapıları Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü'ne uygun şekilde işaretlenmiş olacaktır. İşaretler uygun yerlere konulacak ve kalıcı olacaktır.

4.6. Acil çıkış kapıları kilitli olmayacaktır.

Acil çıkış yolları ve çıkışları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmayacaktır.

4.7. Aydınlatılması gereken acil çıkış yolları ve kapılarında elektrik kesilmesi halinde yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulunacaktır.

5. Yangınla Mücadele

5.1. İşyerinin büyüklüğüne, yapılan işin özelliğine, kullanılan maddelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerine ve çalışanların sayısına göre işyerinde etkili ve yeterli yangın söndürme ekipmanları ile gerektiğinde yangın dedektörleri ve alarm sistemi bulunacaktır.

5.2. Yangın söndürme ekipmanı kolay kullanılabilir olacak, görünür ve kolay erişilir yerlere konulacak, önlerinde engel bulunmayacaktır. Bu ekipmanlar yılda en az bir defa kontrol ettirilecek ve kontrol tarihleri cihazlar üzerine yazılmış olacaktır.

Yangın söndürme ekipmanı ve bulunduğu yerler Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü'ne uygun şekilde işaretlenecek, işaretler uygun yerlere konulacak ve kalıcı olacaktır.

5.3. İşyerinde günlük olarak kullanılan miktar haricindeki yüksek derecede yanıcı madde stokları, ateşe dayanıklı bir ambarda veya bina dışındaki emniyetli bir yerde muhafaza edilecektir. Ancak böyle bir ambar, içinde yangın çıkması halinde işyeri veya herhangi bir kısmından kaçma ve kurtulma yollarını engellemeyecek bir yerde olacaktır.

5.4. Patlayıcı veya yüksek derecede yanıcı maddelerin depolandığı veya kullanıldığı işyerleri ile yirmiden fazla kişi istihdam edilen işyerlerinde yangın çıkması halinde kullanılmak üzere binanın her tarafından işitilebilen en az bir adet alarm tertibatı bulundurulacaktır.

5.5. Kişilerin çalıştırıldığı herhangi bir odada bulunan eşyalar yangın kurtuluş yollarını engellemeyecek şekilde yerleştirilecektir. İşyerinin herhangi bir kısmında kişilerin yangına karşı korunmuş bir merdiven boşluğuna veya ateşin yayılmasını önleyici bir bölmeye ulaşabilmeleri için gerekli mesafe, patlayıcı veya yüksek derecede yanıcı maddelerin depolandığı veya kullanıldığı işyerlerinde en fazla 15 metre diğer işyerlerinde ise en fazla 30 metre olacaktır.

6. Kapalı İşyerlerinin Havalandırılması

6.1. Kapalı işyerlerinde çalışma şekline ve çalışanların yaptıkları işe göre, ihtiyaç duyacakları yeterli temiz hava bulunması sağlanacaktır.

Cebri havalandırma sistemi kullanıldığında sistemin her zaman çalışır durumda olması sağlanacaktır. Havalandırma sisteminin çalışmaması, çalışanların sağlığı yönünden tehlikeli ise arızayı bildiren uyarı sistemi bulunacaktır.

6.2. Suni havalandırma sistemlerinde hava akımı, çalışanları rahatsız etmeyecek şekilde olacaktır. Çalışma ortamı havasını kirleterek çalışanların sağlığına zarar verebilecek artık ve pislikler derhal dışarı atılacaktır.

7. Ortam Sıcaklığı

7.1. Çalışılan ortamın sıcaklığı çalışma şekline ve çalışanların harcadıkları güce uygun olacaktır.

7.2. Dinlenme yerleri, soyunma yerleri, duş ve tuvaletler, bekleme yerleri, yemekhaneler, kantinler ve ilk yardım odaları kullanım amacına göre yeterli sıcaklıkta olacaktır.

8. Aydınlatma

8.1. İşyerlerinin gün ışığıyla yeter derecede aydınlatılmış olması esastır. İşin konusu veya işyerinin inşaa tarzı nedeniyle gün ışığından yeterince yararlanılamayan hallerde yahut gece çalışmalarında, suni ışıkla uygun ve yeterli aydınlatma sağlanacaktır.

8.2. Aydınlatma sistemindeki herhangi bir arızanın çalışanlar için risk oluşturabileceği yerlerde acil ve yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulunacaktır.

8.3. Çeşitli tipteki işyerleri için bulunması gerekli en az ışık şiddeti, yerden veya döşemeden bir metre yükseklikte bulunan yatay düzeyden ölçüldüğünde aşağıdaki gibi olacaktır.

<u>İşyeri Türü</u>	<u>En az ışık şiddeti (lux)</u>
Dışta; yol, avlu veya olağan üstü ihtiyaçlar için yedek ışıklandırması olan yerler dahil	20
Büyük ve açık yerler; ambar, koridor ve merdivenler dahil	50
Küçük ve açık yerler; paketleme yerleri, kazan odaları ve temizleme odaları dahil	100
Ara yerler; ekmek fırınları, makine odaları ve dükkanlar dahil	200
Özel; atölye, kontrol odaları ve yazıhaneler dahil	500
Özel nitelikli yerler; saat imal ve tamir yerleri ile çok ince nitelikli dikiş yapılan terzi dükkanları dahil.	1000

9. Kapılar Ve Girişler

9.1. Saydam kapıların üzeri kolayca görünür şekilde işaretlenmiş olacaktır.

9.2. Her iki yöne açılabilen kapılar saydam malzemeden yapılacak veya karşı tarafın görülmesini sağlayan saydam kısımları bulunacaktır.

9.3. Kaçış yollarında bulunan kapılar uygun şekilde işaretlenecektir. İşyerinde çalışanlar olduğu sürece bu kapılar yardım almaksızın her zaman ve her durumda içeriden açılabilir özellikte olacaktır.

10. Tehlikeli Alanlar

10.1. Çalışma yerleri, yapılan işin özelliği nedeniyle çalışanlar için bir risk taşıyorsa veya düşen cisimler varsa bu yerler derhal uygun araç ve gereçlerle koruma altına alınacak ve buralara görevli olmayan kişilerin girmesi engellenecektir. Tehlikeli alanlara girme yetkisi olan kişilerin korunması için uygun önlemler alınacak ve bu alanlar açıkça belirlenecektir.

10.2. Herhangi bir kişi iki metre veya daha yüksek mesafeden düşme ihtimali olan bir yerde çalışıyorsa, makul olduğu ölçüde çalıştığı yerin etrafı korkuluklarla çevrilecek veya başka etkili önlemlerle emniyeti sağlanacaktır.

10.3. Kenarı bitişindeki yer veya döşeme seviyesinden bir metreden daha az yükseklikte olan her kap, sarnıç, kuyu, havuz veya depo içerisinde eğer kaynar, aşındırıcı veya zehirli bir sıvı varsa üzeri emniyetli bir şekilde kapatılmış olacak veya etrafı en az bir metre yükseklikte parmaklıkla çevrilmiş olacaktır.

11. Çalışma Yeri Boyutları Ve Hava Hacmi

Çalışma yerinin taban alanı, yüksekliği ve hava hacmi, çalışanların rahat çalışmaları, sağlık ve güvenliklerini riske atmadan işlerini yürütebilmeleri için yeterli olacaktır. Kişi başına en az on bir metre küp hava hacmi olacaktır. Bu hacmin hesaplanmasında tavan yüksekliğinin 4 metre 25 santimetreden fazlası dikkate alınmaz. İşçilerin devamlı çalıştığı yerlerde tavan yüksekliği en az 2 metre 25 santimetre olacaktır.

12. Dinlenme Odaları Ve Dinlenme Alanları

12.1. Yapılan işin özelliği nedeniyle çalışanların sağlığı ve güvenliği açısından gerekli olan hallerde (ör: arsenik, kurşun, asbest, silikat tozu, vb ile çalışılan işyerleri) veya 10 ve daha fazla çalışanın istihdam edildiği işyerlerinde, uygun bir dinlenme ve/veya yemek yeme yeri sağlanacaktır. Bu yerlerde

buzdolabı ve gaz ocağı gibi yemek yeme kolaylıkları da bulunacaktır. İş aralarında uygun dinlenme imkanı bulunan büro ve benzeri işlerde ayrıca dinlenme yeri aranmaz.

12.2. Dinlenme yerleri yeteri kadar geniş olacak ve buralarda çalışanlar için yeterli sayıda arkalıklı oturma yerleri ve masalar bulundurulacaktır.

12.3. Dinlenme yerlerinde sigara içmeyenleri sigara dumanından korumak üzere gerekli düzenleme yapılacaktır.

12.4. İşyerlerinde çalışanlara sağlık koşullarına uygun içme suyu işveren tarafından temin edilecektir.

13. Hamile Ve Emzikli Kadınlar

Hamile ve emzikli kadınların uzanarak dinlenebilecekleri uygun koşullar sağlanacaktır.

14. Soyunma Yerleri, Duş, Tuvalet Ve Lavabolar

14.1. Soyunma yeri ve elbise dolabı

14.1.1. İş elbisesi giyme zorunluluğu olan çalışanlar için uygun soyunma yerleri sağlanacak, çalışanların soyunma yerleri dışındaki yerlerde üstlerini değiştirmelerine izin verilmeyecektir. Soyunma yerleri kolayca ulaşılabilir ve yeterli kapasitede olacaktır.

14.1.2. Soyunma odalarında her çalışan için çalışma saatleri içinde elbiselerini koyabilecekleri kilitli dolaplar bulunacaktır. Nemli, tozlu, kirli ve benzeri işlerde veya tehlikeli maddelerle çalışılan yerlerde, iş elbiseleri ile harici elbiselerin ayrı yerlerde saklanabilmesi için, elbise dolapları yan yana iki bölmeli olacak veya iki ayrı elbise dolabı verilecektir.

14.1.3. Kadın ve erkek çalışanlar için ayrı ayrı soyunma yerleri sağlanacaktır.

14.2. Duşlar, tuvaletler ve lavabolar

14.2.1. Yapılan işin özelliğine göre gerekli durumlarda çalışanlar için duş tesisleri yapılacak yeterli sayıda lavabo ve tuvalet bulunacaktır.

14.2.2. Duş ve lavabolarda akar su bulunacak, gerektiğinde akar sıcak su da sağlanacaktır.

14.2.3. Yedi kişiye kadar işçi çalıştırılan işyerlerinde en az bir lavabo, on dört kişiye kadar işçi çalıştırılan işyerlerinde en az iki lavabo ve on dördün üzerinde çalıştırılan her on kişi için en az bir ilave lavabo temin edilecektir. Lavabo miktarı hesaplaması kadın ve erkekler için ayrı ayrı yapılacaktır. Buralarda İşveren tarafından yeteri kadar temizlik malzemesi ve havlu temin edilecektir.

14.2.4. Tuvaletler her 25 erkek çalışana ve her 15 kadın çalışana birer adet ve her 15 erkek çalışana bir pisuvar olacak şekilde yapılacaktır. Buralarda İşveren tarafından yeteri kadar temizlik malzemesi, tuvalet kağıdı ve havlu temin edilecektir. Tuvaletler çalışılan yerden bir kattan daha yüksek veya daha alçak bir yerde olmamalı ve direkt olarak işyerine açılmamalıdır. Tuvaletlerin koridora açılması veya uygun şekilde perdelenmesi sağlanacaktır.

14.2.5. Birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu pasaj, iş hanı ve benzeri yerlerde ortak kullanıma açık, yeterli sayıda ve uygun durumda tuvalet bulunduğunun müfettişçe tespiti halinde bu madde gerekleri yerine getirilmiş sayılacaktır. Yeterli sayıya esas teşkil edecek ölçü 14.2.4.' deki kıstaslardır.

14.2.6. 35/2008 sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Yasası ile kaldırılan A.E.283 sayı ve 01.07.1992. tarihli Fabrika ve İşyerlerinde İşçi Sağlığı ve İş güvenliği Tüzüğü'nün yürürlüğe girmesinden önce inşa edilmiş olan ve beş kişiye kadar işçi çalıştıran işyerleri, derhal yararlanma olanağı olan başka tuvalet bulunduğu müfettişçe kanaat getirilmesi halinde bu madde kurallarından muaf tutulabilir.

14.2.7. Duş ve tuvaletler erkek ve kadın çalışanlar için ayrı ayrı olacaktır.

15. İlk Yardım Ekipmanı

İşyerinde yeterli ilk yardım ekipmanı bulundurulacaktır. İlk yardım ekipmanı kolayca erişilebilir yerlerde olacak ve uygun şekilde işaretlenecektir.

Elliden fazla çalışanı bulunan işyerinde en az bir kişi ilk yardım konusunda eğitilmiş olacaktır.

16. Özürlü (Engelli) Çalışanlar

Özürlü (engelli) çalışanların çalıştığı işyerlerinde bu çalışanların durumları dikkate alınarak gerekli düzenleme yapılacaktır. Bu düzenleme özellikle özürlü (engelli) çalışanların doğrudan çalıştığı yerlerde ve kullandıkları kapılar, geçiş yerleri, merdivenler, duşlar, lavabolar ve tuvaletlerde yapılacaktır.

17. Yaya Ve Araçların Hareketi

Açık ve kapalı çalışma alanlarında, yayaların ve araçların güvenli şekilde hareketlerini sağlayacak düzenleme yapılacaktır.

18. Açıkta Yapılan Çalışmalarda Özel Önlemler

İşyerinde açıkta yapılan çalışmalarda aşağıdaki düzenlemeler yapılacaktır;

- a) Çalışanlar, olumsuz hava koşullarından ve gerekli hallerde cisim düşmelerine karşı korunacaktır.
- b) Çalışanlar, zararlı düzeyde gürültüden ve gaz, buhar, toz gibi zararlı dış etkilerden korunacaktır.
- c) Çalışanlar, herhangi bir tehlike durumunda işyerini hemen terk edebilecek veya kısa sürede yardım alabileceklerdir.
- ç) Çalışanların kaymaları veya düşmeleri önlenecektir.